

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 631.16:658.155.4

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2023-4.9>

Васюренко Л.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ПЕРСПЕКТИВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Інноваційний потенціал як тренд підприємства, що дозволяє залишатися конкурентним, може бути специфічним мультиплікатором розвитку як суб'єкта господарювання і національної економіки загалом. Існуючі методики встановлення кореляцій між змінними впливу прийнятні для тимчасових рішень, але маючи вузьку спрямованість, вимагають впровадження нових рішень для досягнення пролонгованого ефекту. Розглядаються найважливіші перспективні аспекти, пов'язані з виявленням корисних кореляцій між факторами та змінними, що характеризують інноваційну межу компанії, та вказуються можливі перспективи нарощування інноваційного потенціалу. Мета в тому, щоб визначити корисність використання підходу до прийняття управлінських рішень для порівняння по різних компаніях країни, показники кожних з яких мають різні атрибути та характеристики. Також є важливим зовнішній пошук інформації про стан інноваційного потенціалу компаній з різним рівнем розвитку економіки, з особливим акцентом на досягнення максимуму інвестиційної привабливості компанії.

Ключові слова: управління, інноваційний потенціал, ресурси, фінансовий результат, ефективність.

PERSPECTIVE ASPECTS OF DEVELOPMENT OF INNOVATION POTENTIAL

Vasyurenko Larysa

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

Innovative potential as a trend of enterprise, which allows the development of a subject of government and the national economy to be deprived of a competitive, perhaps specific multiplier. New methods for establishing correlations between variable flows are useful for timely solutions, but may not be straightforward enough to encourage the development of new solutions to achieve a prolonged effect. The article examines the most important promising aspects related to the findings of strong correlations between the factors that characterize innovation between companies, and indicates possible prospects for increasing innovation potential. The goal was to identify the disadvantage of a different approach to the adoption of management decisions for leveling across different companies in the country, the indicators of each of which may have different attributes and characteristics. It is also important to obtain current information about the innovative potential of companies at different levels of economic development, with a special emphasis on maximizing the company's investment profitability. A company with a high innovative potential, found itself in a developed information space, possessing patents, research and development, inventions, new ideas, new technologies will always occupy a higher competitive position among partners. Progressive studies show that the competitive attractiveness of an enterprise increases due to the growth of available resources, and also, the introduction of new techniques and technologies. The current global market makes the highest demands for increasing labor productivity, resources, methods of forming and increasing the potential of enterprises and sectors of the economy and reducing production costs. Any manufacturing company is organized to meet the various demands of society and the beneficial interests of the owners and employees of the enterprise. This provides a system for the long-term operation of the company for the production of high-quality and cost-effective products. The implementation of this task is impossible without creating a mechanism for the full, successful and rational use of all resources of the enterprise's potential.

Keywords: management, innovative potential, resources, financial result, efficiency.

Постановка проблеми. Компанія з високим інноваційним потенціалом, що опинилася в розвиненому інформаційному просторі, має патенти, науково-дослідні розробки, винаходи, нові ідеї, нові

технології завжди займатиме вищу конкурентну позицію серед партнерів. Прогресивні дослідження показують, що конкурентна привабливість підприємства зростає завдяки зростанню наявних ресурсів,

а також, впровадженню нових технік і технологій. Актуальний на сьогодні світовий ринок пред'являє найвищі запити до збільшення продуктивності праці, ресурсів, методів формування та підвищення потенціалу підприємств та галузей економіки та зниження собівартості продукції.

Будь-яка виробнича компанія організовується для задоволення всіляких запитів товариства та вигідних інтересів власників та співробітників підприємства. Це забезпечує систему довготривалої роботи компанії з виробництва високоякісної та рентабельної продукції. Здійснення цього завдання неможливе без створення механізму повного, успішного та раціонального застосування всіх ресурсів потенціалу підприємства.

На нинішньому проблемному рубежі економічного розвитку в масштабах світової економіки є об'єктивна потреба активізації інвестиційної діяльності, оскільки це важливий компонент усієї економічної політики держави, яка гарантує незмінне макроекономічне зростання, нарощування інноваційного потенціалу і, як наслідок, посилення соціального результату та збалансування макроструктури.

Інноваційним потенціалом підприємства виступає здатність господарюючого суб'єкта реалізовувати набір інвестиційних здібностей задля створення додаткових потоків капіталу через мобілізацію наявних ресурсів, підвищення ціни інвестиційного об'єкта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Інноваційна діяльність може бути розглянута у технологічному та нетехнологічному аспектах. Перший аспект пов'язаний із створенням нової продукції (готової продукції, технологій, послуг) та впровадженням підприємством нових технологічних процесів, а другий заснований на створенні інновацій в організаційному вимірі [2; 5]. Успішно зроблено першу спробу моделювання екоінноваційних технологій у рамках схеми регулювання з використанням програмного забезпечення для моделювання [1]. Розуміння застосування моделювання до екоінновацій представляло б великий інтерес, особливо для складних інноваційних технологій та функцій [3]. Також проведено порівняльний аналіз методик оцінки міжнародних та міжрегіональних інновацій метою визначення системи показників, що підлягають включенню до програми економічного розвитку для ефективності діяльності органів виконавчої влади [4]. Проте вжиті досі дії не сприяли реалізації глобальних рішень у сфері інновацій, які б значно підвищили рівень розвитку [7].

Постановка завдання. Пристрій інноваційного потенціалу компанії, який має безліч аспектів, описує специфіку побудови порядку його оцінки на основі обумовлених принципів. Ключовими інструкціями оцінки ефективності бізнесу у

залученні та застосуванні інвестиційних ресурсів є використання єдиного комплексного підходу та його аналітичне оцінювання. Падіння продуктивності компаній останніми роками пов'язане з низкою факторів, починаючи з недостатнього субсидування інноваційної діяльності та неефективною інвестиційною політикою більшості компаній. Ключовим джерелом для активізації інноваційної діяльності є адекватність розмірів та джерел фінансування. Реалізація інвестицій – це поетапний процес, одним із необхідних етапів якого є відбір інноваційних ресурсів задля фінансування інвестицій. У динаміці та структурі інвестиційного фінансування переважає важливість власних коштів підприємств у складі інвестиційних ресурсів у порівнянні із залученням інших джерел. Інновації є рушійною силою наукового прогресу та науково-технічного формування в економіці, гарантують технологічне оновлення всіх галузей економіки до виробництва інвестиційних продуктів – сучасних та прогресивних.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Пропонуємо сконструювати узагальнюючу концепцію як сукупність різних кроків, як виділення суб'єктивних показників, а й різних методик аналізу, нестандартних для цього напрямку теорій. У цьому контексті основи проблеми нарощування потенціалу в галузі інновацій змодельовано і проведено аналіз, що тепер дозволяє справлятися не тільки з поодинокими проблемами, що виникають, але також аналітично порівнювати цілі комплекси завдань одного напрямку [5]. Формування антикризового потенціалу інноваційних підприємств зумовлено комплексом факторів. І одним із важливих факторів реалізації цього потенціалу є вирішення проблеми формування сучасного економічного та «інноваційного» мислення за державної підтримки компанії [6]. Компаніям часто не вистачає точок дотику в характеристиці інноваційного потенціалу, яка необхідна для розширення існуючої бази показників та факторів [2], щоб уможливити успішне впровадження інновацій [2]. В результаті цього компаніям, можливо, доведеться шукати альтернативи виробничим процесам, ресурсам або матеріалам, які не обов'язково входять до їх основної компетенції, що ще більше посилює проблеми в розумінні та впровадженні нового процесу або вхідних даних [3]. Інновації вимагають надходження знань із багатьох та різноманітних джерел [2; 5]. Також вченими пропонується більш розумний непрямий показник обсягу досліджень та розробок, що застосовує індекс концентрації для кількісної оцінки нерівності регіональних інноваційних здібностей на основі регіональних економічних рівнів у Китаї та для динамічної декомпозиції зміни регіональної нерівності інноваційних здібностей [3]. Дослідники наголошують на тому,

що застосування штучного інтелекту відкриє нові можливості для управління інноваціями і змінить практику інновацій в організаціях [1; 6]. Попереднє дослідження серед 150 менеджерів з інновацій, які знаються на штучному інтелекті, виявило чотири різних кластери з точки зору того, як організації можуть використовувати та впроваджувати штучний інтелект у своєму управлінні інноваціями [4]. Спираючись на позначені вище думки, ми використовуємо підхід прогнозованого взаємодіяння сторін, як елемент стратегічного планування спільного бізнес-середовища, щоб визначити подальших потенційних партнерів і в результаті отримати позитивний вплив на економічні показники в результаті їх інтеграції в інноваційну діяльність компанії.

Становлення статусу інноваційної економіки в умовах глобалізації дуже важливе з точки зору макро-, мезо- та мікроекономіки. Поліпшення якості інноваційних продуктів і забезпечення економічної безпеки є ключовими ефектами, які сприймаються в контексті реалізації стратегій і планів, пов'язаних з інноваційним розвитком. Інноваційна модель економіки багато в чому заснована на сучасних технологіях у всіх галузях, що дозволяють підвищити ефективність усієї виробничо-соціально-економічної системи. То всі дії для досягнення цієї мети мають бути інтегровані із заходами соціальної політики. Прийняття інноваційних рішень у виробництві сприятиме створенню нових робочих місць. Важливим елементом у формуванні інноваційної економіки є суб'єктивний потенціал кожної компанії та галузі окремо. Незважаючи на ризик, пов'язаний із спільним впровадженням інновацій як щодо продуктів, так і послуг, у зв'язку зі збільшенням використання ресурсів та зусиль, кілька досліджень були зосереджені на самій продуктивності без урахування зміни ресурсів, що вводяться [5]. Інновації зазвичай сприймаються як успішне застосування нових ідей, що виникають у результаті організаційних процесів, у яких поєднуються різні ресурси [6]. Таке поєднання різних ресурсів є багатоступінчастим процесом, що веде до створення поліпшених або нових продуктів, послуг або процесів, за допомогою яких фірми прагнуть виділитися на ринку [2].

Ймовірні гіпотези, висунуті в цьому дослідженні:

– Процеси прийняття управлінських рішень щодо зростання потенціалу нині не враховують системну структурну перспективу оцінки та відбору дескрипторів інновацій. Суб'єкти господарювання зацікавлені у тому, щоб запровадити таку системну перспективу.

– Зацікавлені сторони у розробці та впровадженні інновацій мають обмежене розуміння сутності інвестиційної привабливості, що перешкоджає інвестиціям.

– Загальна система оцінки інноваційного потенціалу, що використовується глобальною політикою та зацікавленими сторонами окремо в розробці концепції інноваційного зростання, може привести пріоритети НДДКР у відповідність до пріоритетів та уподобань кожної окремої країни.

Інноваційний потенціал є специфічним мультиплікатором розвитку як окремих суб'єктів господарювання, так і національної економіки в цілому. Враховуючи константні процеси глобалізації, що мають місце в сучасних реаліях, прискорення зростання інноваційного потенціалу надаватиме позитивний вплив і на стан світів виробничо-економічної системи загалом. Стан інноваційного потенціалу безпосередньо корелює з вибором та реалізацією інноваційних стратегій, у зв'язку з цим пошук шляхів формування, нарощування його надійності має важливе значення.

Узагальнену теоретико-методологічну основу процесу формування інноваційного потенціалу як фундаменту для розвитку компанії представимо в наступній послідовності.

Використовуючи метод приречення, пропонуємо побудувати у вигляді концепції підхід до вивчення інноваційного потенціалу та перспектив його збільшення (як комплекс поглядів, пов'язаних між собою, що утворюють єдину систему та певний спосіб трактування наукового завдання, що досліджується). Метод приречення дозволяє вирішення наукового завдання подати як вкрай дискусійне питання, за яким думки в основних обговореннях вчених можуть значно різнитися.

Спираємося на базові основи імпліцитної теорії – суть яких полягає у побудові суб'єктивних пояснювальних схем об'єктивної дійсності. В результаті отримаємо підтверджені аналітично-управлінські компроміси для прийняття рішень. Використовуючи вибіркові тези методу системної динаміки (як напрям у вивченні складних систем, що досліджує їх поведінку в часі і залежно від структури елементів системи та взаємодії між ними), виділимо компоненти – дескриптори (або критерії) впливу та оцінимо їх стан по кожному суб'єкту дослідження у часі.

Використовуючи метод латентних кластерів визначимо латентну (не визначальну мабуть), гетерогенність у вибірці, спираючись на базис патернів відповідей після вимірювання змінних інвестиційної привабливості для досліджуваних суб'єктів, в результаті отримаємо n-кількість кластерів, що мають різні якісні характеристики.

За допомогою методів кластерного аналізу домагаються необхідного дроблення вибірок багатовимірної інформації на групи об'єктів, тісних у сенсі поставленої встановленої міри подібності. Подібні обмежені угруповання і позначають як кластери, класи чи таксонами. Методи

аналізу кластерів ще називаються некерованими методами навчання, механічним угрупованням чи таксономією. Методи кластерного аналізу застосовують у ролі додаткових інструментів усунення проблем моделювання чи розпізнавання. Таким чином, за допомогою угруповання можуть бути обрані об'єкти посилення, втім часто угруповання може мати незалежне значення.

Висновки з проведеного дослідження. В результаті виявлено, що проблема визначення того, як формувати інноваційний потенціал, який буде здатний прискорювати економічний розвиток та раціоналізувати ефективність господарювання, як інвестувати в інновації, не є новою, оцінка цінності інновацій стає дедалі актуальнішою в міру обмеження фінансування наукових досліджень та в міру того, як країни прагнуть ліквідувати прогалини у капіталі з допомогою пошуку нових джерел.

Більш ніж будь-коли країни повинні бути готові розглянути питання про те, чи варто інвестувати в інновації, які можуть поліпшити показники того чи іншого сектора діяльності, але за рахунок вищої ціни. Так само інноватори повинні розуміти типи технологій, які варто інвестувати задоволення ринкового попиту. Це особливо важливо в контексті негативних сучасних світових викликів, оскільки країни стикаються з рішеннями того, які заходи економічної стабілізації мають бути пріоритетними і які мають бути націлені на потенційну можливість зростання інноваційного потенціалу, при тому, щоб

будь-яка інноваційна технологія, яка надійшла на ринок, має бути придатна застосування з гарантованим позитивним виходом.

Дослідники інноваційної парадигми представляють як бенчмаркінг аналітичні результати успішного досвіду різних економік, що дозволяє проводити структуроване системне порівняння з метою оптимізації суб'єктивного стану суб'єкта господарювання. Було зроблено висновок про те, що будь-які інструменти та процеси підтримки прийняття рішень у країнах повинні мати адаптивність з точки зору узгодження з існуючими процесами локальної політики, застосовність з усіх питань політики, гнучкість у виборі критеріїв, що відображають різнорівневі цінності, та здатність функціонувати в різних країнах, з різною доступністю даних та аналітичним потенціалом.

Також виникає необхідність управління в рамках окресленого процесу для вироблення консенсусної рекомендації, включаючи ідентифікацію зацікавлених сторін, і потреби їх державних програм в обговоренні, керівництво обговореннями таким чином, щоб мати загальне розуміння питання про прийняття рішення, докази та дані для отримання рекомендацій.

Для цього розроблені інструменти та процеси повинні бути послідовними та інтуїтивно зрозумілими для кінцевого користувача, а також застосовними до політичних питань, що стосуються інноваційних програм.

Список використаних джерел:

1. Dziallas M., Blind K. (2019) Innovation indicators throughout through the innovation process: an extensive literature analysis, *Technovation*, vol. 80-81, pp. 3–29. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.technovation.2018.05.005>
2. Ganda F. (2019) The impact of innovation and technology investments on carbon emissions in selected organization for economic Co-operation and development countries, *J. Clean. Prod.*, no. 217, pp. 469–483. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.01.235>
3. Aiting Xu, Keyang Qiu, Canyang Jin, Caijuan Cheng, Yuhang Zhu (2022) Regional innovation ability and its inequality: Measurements and dynamic decomposition, *Technological Forecasting and Social Change*, vol. 180. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2022.121713>
4. Johann Füller, Katja Hutter, Julian Wahl, Volker Bilgram, Zeljko Tekic (2022) How AI revolutionizes innovation management – Perceptions and implementation preferences of AI-based innovators. *Technological Forecasting and Social Change*, vol. 178. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2022.121598>
5. Jaeho Shin, Yeong Jun Kim, Sungwook Jung, Changhee Kim (2022) Product and service innovation: Comparison between performance and efficiency. *Journal of Innovation & Knowledge*, vol. 7, issue 3. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2022.100191>
6. Daniel Weiss, Fabian Nemecek (2022) A Media-based Innovation Indicator: Examining declining Technological Innovation Systems. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, vol. 43, pp. 289–319. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eist.2022.04.001>
7. Vasyurenko L., Kuksa I., Danylenko V., Ostashova V., Kysliuk L., Naholiuk O., Sukhoruchenko M. (2021) Modeling Financial Supply of State Social Expenditures: The "Human-Center" Tax Principle. *International Journal of Supply and Operations Management*, no. 8(4), pp. 370–380.

E-mail: vasyurenkolarysa@gmail.com